

عنوان مقاله:

تحلیل الگوهای استقرار عصر آهن دشت پیرانشهر با تکیه بر سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی، دوره 13، شماره 4 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

عبیدالله سرخ آبی - دانشجوی دکتری باستان شناسی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

رضا رضالو - استادیار باستان شناسی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

کریم حاجی زاده - مدیر کل میراث فرهنگی استان اردبیل و عضو هیئت علمی گروه باستان شناسی دانشگاه محقق

خلاصه مقاله:

تفسیر رفتارهای گذشته ی انسان و توجه به درک و سنجش فرایندهای پیچیده ی تعاملی بین انسان و محیط از حیث وابستگی آن به اجزای محیط طبیعی و اکولوژیکی در مرکز توجه باستان شناسی جدید قرار دارد. بررسی های باستان شناسی و تحلیل الگوهای استقرار، از روش های شناخته شده در باستان شناسی برای کمک به شناخت این فرایندهای تعاملی است. حوضه ی جنوبی دریاچه ی ارومیه با مطالعات هیات باستان شناسی دانشگاه پنسیلوانیا در تپه حسنلو و دشت سندوس به یکی از مهم ترین مناطق باستان شناختی و مبنایی برای گاهنگاری در شمال غرب ایران بدل گشت. در این میان دشت پیرانشهر از طرفی به دلیل همجواری با محوطه حسنلو در شمال و محوطه ربط در جنوب و از طرف دیگر به دلیل همسایگی این منطقه با قدرت های بزرگی چون آشور و اورارتو و مانا در نیمه ی اول هزاره ی اول ق.م جزو نواحی مهم از نظر مطالعات باستان شناسی عصر آهن شمال غرب ایران است. پژوهش پیش رو با این فرض که استقرارهای عصر آهن دشت پیرانشهر از الگوی استقرار مشخصی پیروی می کنند، دشت پیرانشهر را بررسی کرد. در این پژوهش سعی گردید با استفاده از روش مطالعات میدانی و کتابخانه ای و به کارگیری مدل های تحلیل جغرافیایی تفسیر روشمند و مناسبی از نحوه ی توزیع محوطه های عصر آهن و هزاره ی اول ق.م دشت پیرانشهر ارائه گردد. بررسی ها نشان داد که استقرارهای عصر آهن منطقه بیش از همه تحت تاثیر دو عامل جغرافیایی ارتفاع از سطح دریا و میزان دسترسی به رودخانه ها بوده و همین امر باعث ایجاد شبکه های خطی در مسیر رودخانه ها و با ارتفاع گزینی مناسب نسبت به دشت گردیده است. همچنین مشخص شد که استقرارهای عصر آهن این دشت به تبعیت از شکل ناهمواری ها و جغرافیای طبیعی منطقه در نیمه ی نخست هزاره ی اول ق.م با ایجاد سلسله مراتب استقرار مشخص میل به سوی تشکیل یک واحد سیاسی مستقل محلی داشته است که می توان نشانه های وجود این واحد سیاسی را در متون آشوری نو با نام خوبوشکیا شناسایی کرد.

کلمات کلیدی:

الگوی استقرار، عصر آهن، هزاره ی اول ق.م، دشت پیرانشهر، GIS

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1470709>

